Бу илин октјабр ајында ајәри поезијасынын бөјүк классики Молла Пәнаһ Вагифин анадан олмасынын 250 илинә кениш гејд едилмәкдир. Әдәби интиманјәтимиз бу јубилеји тәнтәнә илә гаршыламаға һазырлашыр.

М. П. Вагиф Азәрбајҹан әдәбијјаты тарихиндә хүсуси јер тутан көркәмли бир сәнәткардыр. Вагиф дүнјәви һисс вә арзулары јүксәк тутмасы илә өз мүасирләриндән фәргләнир. Мәһз бунә көрәдир ки, бөјүк сәнәткарын ады Азәрбајҹан классик ше'ри тарихиндә реализмин банисі кими гејд олунур.

Вагиф ирси јалныз Бөјүк Октјабр сосиалист ингилабындан сонра һәгиги мә'нада тәдгиг олунмаға башламышдыр. Журналымызын бу нөмрәсиндә Вагифин гошмаларындан бир нечәсини охучуларымыза тәгдим едирик.

ГОШМАЛАР

Ејі чананым, сән бәзанинә көләндә,
Ајы күн тарыына пишвиза кедәр.
Ка'бәјі-күјінә күндә мин карә,
Мәләкләр јығылыб намаза кедәр.

Ај күлә тәшбәндир бәдәнин бүтүн,
Дәрдиндән аләмә саламыным бир үн.
Сәнин севин чавин олур күнбәкүн
Гарымаз, бәнатан тәр-тазә кедәр.

Сәнүбәр тәмәнин нә хөн хурамдыр,
Һәсрәтиндән сызылдајан јарамдыр,
Сәндән ајры дирлик мәнә һарамдыр,
Ахыр бир күн өмрүм күдаза кедәр.

Синәси мәрмәрдир, сәрвидир гәмәт,
Үзүнү көрмәсәм, гопар гијамәт,
Отуруб зүлфүндән етсәм һекајәт,
Дәрдим артар түли-дираза кедәр.

Сән күлсән, бүлбүл сев, хары истәмә,
Көркиз камал ист, вары истәмә,
Мејі ејлә Вагифә, сары истәмә,
Өзү шаһбаз олан шаһбаза кедәр.

★

Мән сәнә өлмүшәм дидар ашкы,
Сән үзүнү өртүмәјин надәндир?
Ширин сөзләринин чох мүштагијәм,
Данышмајыб киримәјин надәндир?

Әлин залым тутуб, бағрын јанында,
Көркиз тез көрүнмәз ганын јанында
Мәним кими бир сәрдашын јанында
Гајәм-гајәм сарымагын надәндир?

Ешги көрәк кизли олан кимсәнин,
Та ки ламаја тәркин назу гамзанын,
Јарымда ки, јохдур хәјалын сәнин,
Бәс дүнјада јарамагын надәндир?

Әнбәр зүлфүн белә токдунму јана,
Бир бәри бах—сәнә чанын гијана,
Отуруб-отуруб јеру ө јана,
Дуруб-дуруб јеримәјин надәндир?

Вагифәм, чох з'ә бир көнләр идим,
Сафлыгда полада бәрабәр идим,
Та ки, сәни көрдүм, мум тәк әридим,
Нечә дөмәсәм әримәјин надәндир?

★

Севдијім, лөбләрин јагута бәнзәр,
Сәрасәр дишләрин дүрданәдәндир.
Сәдәф дәһәниндән чыхан сөзләрин
Һәр бири бир гејби-хәзанәдәндир.

Нәдәндир сөзүмә чавәб вермәмәк,
Һәм чамаа кизләјиб, үз көстәрмәмәк.
Кечәләр көзләрим хабы көрмәмәк,
Ол сејаһ нәркиси-мәстанәдәндир.

Мән һа сәни нури-илаһи саныам,
Чамалынын шө'ләсинә доланнам,
Чамалынын шө'ләсинә доланнам,
Атәшинә мәрду мәрдана јанным,
Бу хасиҹјәт мәнә парванәдәндир.

Бир намә јазмышам чан үзә-үзә,
Бади-сәба, апар сән о күл үзә,
Сорушса јар ки, бу кимдәндир бизә?
Сөјләкилән:—Сизин диванәдәндир.

Хумар-хумар бахмаг көз гајдасыдыр.
Лаләтәк гызармаг үз гајдасыдыр,
Пәришанлыг зүлфүн өз гајдасыдыр,
Нә бади-сәбадән, нә шанәдәндир.

Мүштагдыр үзүнә көзү Вагифин,
Јолунда пајандаз үзү Вагифин,
Сапсан фикри-зикри, сөзү Вагифин,
Гејри сөз јанында әфсанәдәндир.

★

Јасәмин тәлләрин, нәркис көзләрин,
Мәнимләә, көзәлим, чохдан јағлыдыр.
Инсаф ет, өлдүрмә күнаһсыз гулу,
Әл-әлдән үзүлүр, јаман чағлыдыр.

Камалны көзәлдә хәтә кәм көрәк,
Севки көрәк, сөһбәт көрәк, дәм көрәк,
Ашығә вәфалы бир һәмдәм көрәк,
Һәмдәмсиз бал јесә, она ағлыдыр.

Бәһари-өмрүнү версә дә баша,
Ашыг мә'шугдан усанмаз, һаша!
Фәрһад Ширин үчүн сығынды даша,
Мәчнунун овлағы Леҹан дағлыдыр.

Ашнасындан үз чевирсә, бир гафил,
Онда вәфа олмаз, ону јағын бил.

Сона кәклик сара үјсә нечә ил,
Лачын галхар јувасына дағлыдыр.

Гышын шиддәтиндән чәкинмәзсә јаз,
Чалханмаз көләрдә нә өрдәк, нә газ,
Вагифин көксүнә башдан чар-чарпаз
Чәкилиб һачандан—чанан дағлыдыр.

★

Бајрам өлду, һеч билмирәм нејлајым,
Бизим евдә долу чувал да јохдур.
Дүкәнләә јаг һамы чохдан түкәнмиш,
Әт һеч әлә дүшмәз, мотал да јохдур.

Аллаһа бизмишик нашүкүр бәндә,
Бир сөз десәм дахи гојмазлар кәндә,
Хәлг батыбдыр ногла, шәкәрә, гәндә,
Бизим евдә ахта зогал да јохдур.

Бизим бу дүнјада нә малымыз вар,
Нә дә евдә сәһибчмалымыз вар.
Вагиф, өјүнмә ки, камалымыз вар.
Аллаһа шүкүр ки, камал да јохдур.

★

Ејі марал бахышлы, сона сығаллы,
Нә көләдир сәндә о гара телләр.
Кәмәнд кими токунлудур көрдәнә,
Дөнүбдүр сәрасәр шаһмара телләр.

Сәнә сығал вериб, әчаб тәр дүшүб,
Һирүлүб гәдиндән бәрабәр дүшүб,
Сапасан мәләкдән бәлу пар дүшүб,
Дүзүлүб далында гатара телләр.

Бәлфшәдән тәзә, сүнбүлдән көзәл,
Өтүб учу дүшүб о белдән көзәл,
Һеч тел көрмәмишәм бу телдән көзәл,
Олмајыбдыр белә ашкара телләр.

Сәнә һејран олуб хәлгын чохусу,
Көрәнләрин кәсилибдир јухусу,
Мүшкү әнбәр кими кәлир гохусу,
Дөнүб Чинидән кәлән әттара телләр.

Зүлфәләрини чин-чин гојуб үзә сән,
Сәлләни сәрхош, сејрана чых дүзә сән!
Сән көрәкдир Вагиф илан кәзәсән,
Көрүнмәјә һәркиз әјара телләр.